Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

EU:n strateginen lähestymistapa ympäristössä oleviin lääkeaineisiin – komission tiedoksianto

Juhani Gustafsson
Ympäristöministeriö
27.9.2019

EU:n strateginen lähestymistapa ympäristössä oleviin lääkeaineisiin – komission tiedoksianto 11.3.2019, (COM(2019)128 final)

- Esitelty neuvoston ympäristötyöryhmässä 29.3.2019
- Perusteena prioriteettiaineita koskevaan direktiiviin artiklassa 8c (2008/105/EY, muutettuna direktiivillä 2013/39/EU) kirjattu velvoite ja lääketurvatoimintaa koskevan säädöksen pyyntö tutkia lääkejäämien aiheuttaman vesien ja maaperän pilaantumisen laajuutta.

Lääkeaineita koskevat kohdat neuvoston kemikaalipäätelmissä 26.6.2019

- Tarve konkreettisiin ja kunnianhimoisiin toimiin, joilla vähennetään lääkeaineista ja niiden jäämistä aiheutuvaa ympäristöriskiä
- Lisää tutkimustietoa ympäristö- ja terveysriskien ymmärtämiseksi.
- Tunnistettava tehokkaimmat toimenpiteet, ml. lainsäädännölliset toimet, lääkkeiden ympäristövaikutusten lieventämiseksi sekä mikrobilääkeresistenssin kehittymisen torjumiseksi ja vahvistamaan yhteyttä terveydenhuoltoon resistenssikysymyksissä

Vaikutukset ympäristöön ja ympäristön kautta

- Ympäristössä esiintyvien lääkeaineiden ei toistaiseksi ole osoitettu suoraan vaikuttavan ihmisten terveyteen - pitkäaikaisella altistumisella lääkeaineille ympäristön kautta voi kuitenkin olla vaikutuksia.

- Eräillä lääkeaineilla on havaittu välittömiä vaikutuksia luonnonvaraisiin eläimiin vedestä ja maaperästä löydettävinä pieninä pitoisuuksina.

- Ihmisten ja eläinten lääkehoidosta peräisin olevia antimikrobisia lääkeaineita on myös todettu vedessä ja maaperässä. Tämä saattaa osaltaan nopeuttaa resistenttien bakteerien ja sienten kehittymistä, säilymistä ja leviämistä.
  - COM/2017/0339 final: Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille: Eurooppalainen yhteinen terveys -toimintasuunnitelma mikrobilääkeresistenssin torjumiseksi https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:52017DC0339
  - STM: Mikrobilääkeresistenssin torjunnan kansallinen toimintaohjelma 2017-2021 http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/79886

Lääkeaineiden pääsy ympäristöön

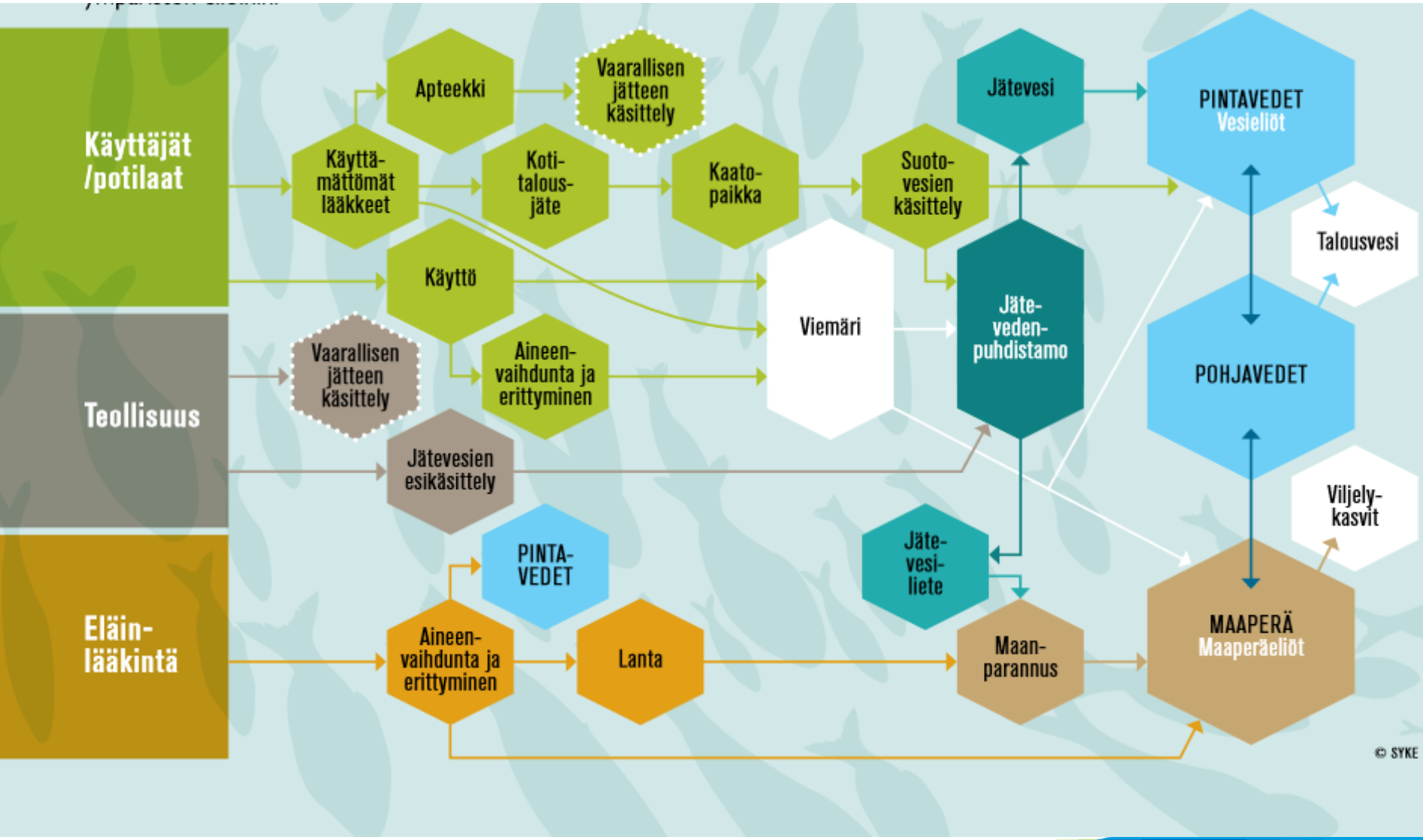

Lääkeaineiden esiintyminen pintavesissä Suomessa

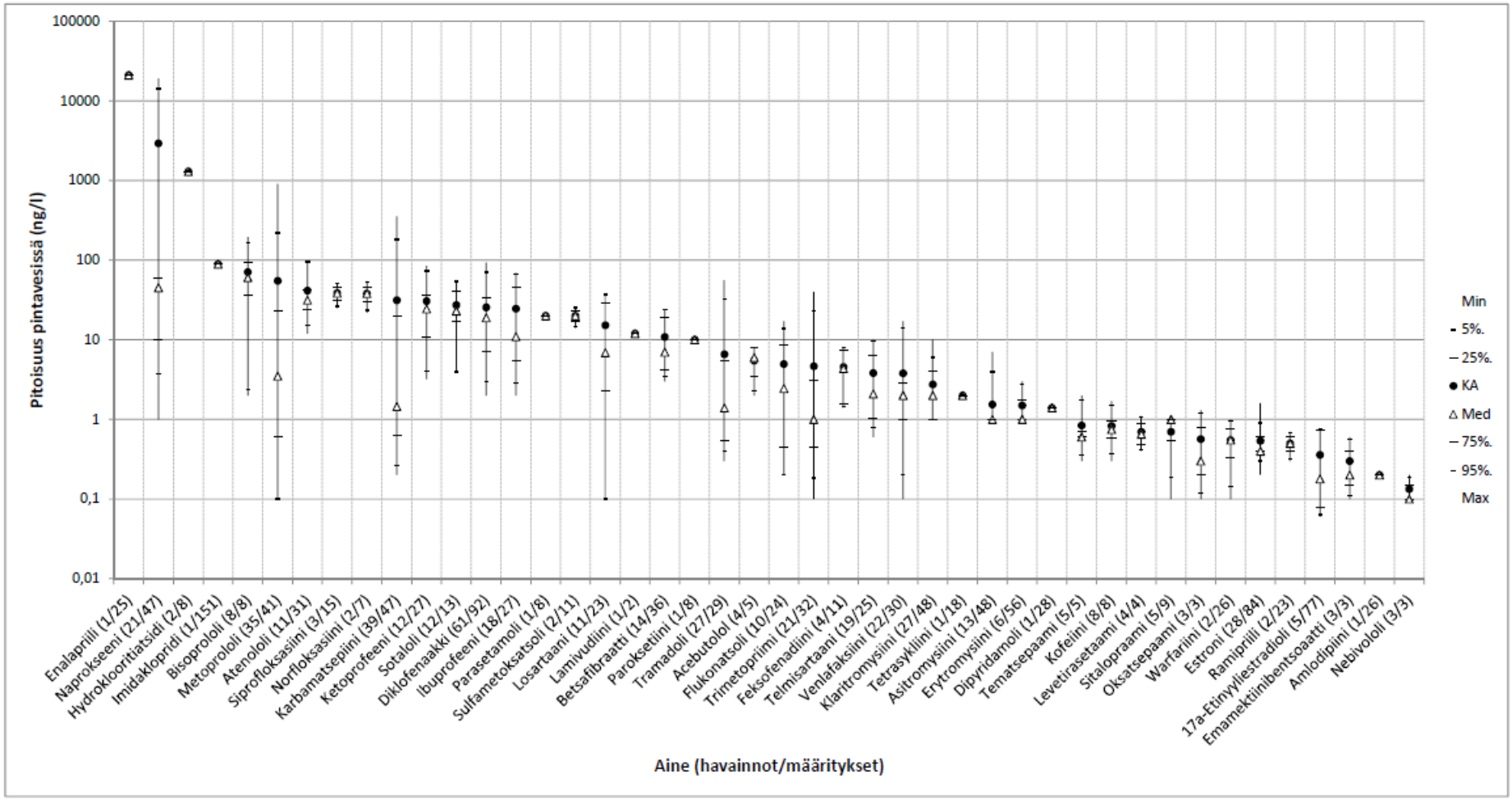

Tiedoksiannossa tunnistetut toiminta-alueet:

1. **Tiedottaminen ja lääkkeiden maltillisen käytön edistäminen**
2. **Tuki ympäristön kannalta luontaisesti vähemmän haitallisten lääkkeiden kehittämiselle ja ekologisemman tuotannon edistäminen**
3. **Ympäristöriskien arvioinnin ja uudelleenarvioinnin parantaminen**
4. **Lääkehävikin vähentäminen ja jätehuollon parantaminen**
5. **Ympäristönseurannan laajentaminen**
6. **Muiden tietämyksen puutteiden korjaaminen**

Valtioneuvoston kanta - pitää tiedonantoa tärkeänä ja tarpeellisena

- Valtioneuvoston kanta on valmisteltu yhteistyössä ympäristöministeriön, maa- ja metsätalousministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön virkamiesten yhteistyönä. Työ- ja elinkeinoministeriöllä on ollut mahdollisuus kommentoida.

- Tiedoksiannossa ehdotetut komission aikomat toimenpiteet **kattavat laajasti** lääkkeiden mahdolliset ympäristövaikutukset sekä -riskit ja niiden vähentämistoimet lääkkeiden eri elinkaaren vaiheissa.

- Vaikka ympäristön kautta aiheutuvia lääkeaineiden haitallisia vaikutuksia ihmisen terveyteen ei ole havaittu, tulee lääkeaineista mahdollisesti aiheutuvaa haittaa tulee **tarkastella ja ehkäistä jo ennalta**.

- On tärkeää, että komissio on tunnistanut tietopuutteet ja esittää strategiassaan toimia, joilla voidaan lisätä tietopohjaa lääkeaineiden ympäristövaikutuksista sekä ympäristön kautta mahdollisesti aiheutuvista vaikutuksista ihmisen terveyteen.

- Olemassa olevia keinoja mm. prioriteettiainedirektiivin mukaista tarkkailulistan mukaista seurantaa tulee hyödyntää tietopohjan parantamiseksi.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kiitos!